MAATALOUS

Herlin aikoo tehdä puusta lantaa

Kuitian kartanon mailla käynnistyy uudenlainen lantabisnes. Sen ydin on biokaasuttamo, joka nielee myös puuta. Pelloilla puolestaan kiihdytetään mikrobitoimintaa.

TERO PAJUKALLIO

Ilkka Herlin ja Saara Kankaanrinta luotsaavat yhdessä Elävä Itämeri -säätiötä. Tavoitteena on tehdä Suomesta ravinteiden kierrätyksen mallimaa.

PARAINEN (MT)
”Tänne ei tule golfkenttää, hotellia, eikä kylpylää”, luettelee **Saara Kankaanrinta**, liikemies **Ilkka Herlinin** vaimo ja Kuitian kartanon tuore emäntä.

Sen sijaan Kuitiassa aletaan takoa lannasta bisnestä. Ravinteita kierrätetään, kuten pariskunnan Tammisaaren maatilalla.

Tuotantosuunta on orgaaninen, eli keinolannoitteita ja torjunta-aineita ei käytetä. Luomu-statusta Herlin ei välttämättä halua, sillä se saattaisi estää kokeiden tekemisen.

Tarkoitus on testata avoimesti kaikkea, mikä edistäisi ravinteiden kierrätystä maatiloilla. Tavoitetta varten on perustettu Soilfood Oy, joka toimi yhdessä orgaanisia lannoitteita valmistavan Biokasvu Oy:n kanssa.

Liiketoiminnan ytimessä ovat uudenlaiset lannoitteet, maaperän mikrobiaktiivisuuden lisääminen ja hiilen sitominen maahan.

Häkä tekee ihmeitä

Kuitiaan rakennetaan biokaasulaitos, joka syö paitsi lantaa myös metsätalouden sivuvirtana syntyvää haketta. Jotta puuta voidaan hyödyntää kaasuttamossa, mukaan ympätään häkäpöntöstä eristettävää vetyä.

”Tässä yritetään yhdistää kaksi lupaavaa teknologiaa, ja kyse on todellakin kokeilusta”, Herlin selventää.

Biokaasulaitoksen toiminta perustuu kuivamädätykseen. Prosessia pyritään tehostamaan myös kiihdyttämällä mikrobiston toimintaa.

Koska hyvät käytännöt on tarkoitus monistaa kaikille tiloille, niiden on oltava myös taloudellisesti kannattavia. Herlin itse aikoo laittaa lantabisneksensä tuotot ympäristötyöhön.

Lisää lihakarjaa

Kartanon romahduspisteessä oleva navetta kunnostetaan talliksi siitostammoille ja varsoille. Lisäksi tilalle hankitaan lihakarjaa, jotta lantaa on saatavilla omasta takaa. Metsälaitumella rymistelee jo kolme nuorta highlander-sonnia.

Peltojen testilohkoille laitetaan maan mikrobitoimintaa kiihdyttävää Comboosteria. Se on Biokasvu Oy:n tuote.

Herlinin mielestä kiihdyttämällä maaperän mikrobitoimintaa ja lisäämällä orgaanista ainesta ratkaistaisiin niin ilmastonmuutos kuin ravinnevalumatkin.

”Hyväkuntoinen maaperä tekee hyvät sadot, sitoo hiiltä eikä aiheuta päästöjä”, hän selventää.

Herlin viittaa Yhdysvalloissa tehtyyn tutkimukseen, jonka mukaan kahden prosenttiyksikön humuslisä parantaa pellon vedenpidätyskykyä 50 prosenttia. ”Sillä ratkaistaisiin maatalouden päästöt.”

Herlinin mielestä myös jätevesien ravinteita pitäisi saada pelloille, mutta sitä ennen teknologia on hiottava sellaiseksi, että se on turvallista. Vielä hän ei ottaisi ihmisperäisiä jätöksiä pelloilleen.

Vesi vaivaa tiiviitä peltoja

Suuri osa Suomen pelloista on happamia, tiiviitä ja ravinteiden osalta epätasapainossa. Orgaanisen aineksen vähentymisen takia vesi velloo keväisin pelloilla ja kylvöt viivästyvät. Tänä keväänä tilanne oli erityisen epätoivoinen.

”Nurmikierto ja typensitojakasvit helpottaisivat tiivistymisongelmaa”, Herlin sanoo. Lisäksi hän suosittelee kalkitusta happamuuden ja rakenteen korjaamiseksi.

Herlinin mielestä viljelijän ammattitaitoon kuuluu tietää, missä kunnossa pellot ovat. Hän toivookin, että peltojen koostumuksen tarkempaan mittaamiseen saadaan kehitettyä helppo ja halpa menetelmä. Kosteikot eivät hänen mielestään ravinneongelmia ratkaise, sillä harva niistä toimii tehokkaasti.

Kartanon pelloilla kasvaa kuminaa, härkäpapua ja kauraa. Typpeä sitovan härkäpavun ja terveystuotteena mainetta kirineen kauran viljelyn jatkaminen kiinnostaa Herliniä ja Kankaanrintaa.

Tulevaisuus kuitenkin näyttää, mitä kasveja kierrossa kannattaa pitää. Herlin ei vielä tiedä, pitäisikö kartanon metsien hoitoa jotenkin muuttaa. ”Aion opiskella asiaa lisää.”

KATJA LAMMINEN

HERLININ TILA

Kuitian kartano

Rakennettu 1400-luvulla Paraisille.
Peltoa 140 hehtaaria ja metsää 650 hehtaaria.
Kauppaan kuului noin 30 rakennusta, joista valtaosa remontoidaan.
Ilkka Herlin osti tilan viime vuonna Andreas Auf Heurlinilta.

TOMI OLLI

Kuljettaja Tapio Pölönen tutki uutta puimuria Ilmari Väkeväisen ja Jaakko Harjun kanssa.

Osuuskunta vaihtoi puimurin uuteen

LAPPAJÄRVI
Lappajärvellä on toiminut jo yli viisikymmentä vuotta Harjun puimuriyhtymä. Osakkaat luottavat edelleen yhteistyön voimaan.

Viimeisin osoitus neljän osakkaan luottamuksesta yhteistoimintaan saatiin kesä–heinäkuun vaihteessa, kun Lappajärven keskustan tuntumassa sijaitsevalle Harjun mäelle saapui tuliterä, noin 140 000 euron arvoinen leikkuupuimuri.

Investoinnin taustalla ovat **Keijo Väkeväinen**, **Antti Harju**, **Ulla Isokangas** sekä **Sampo Savola.** ”Olemme uusineet puimurin muutamien vuosien välein. Tällöin rahaa ei ole tarvinnut käyttää vanhan puimurin korjaukseen. Ajoissa vaihtamalla vanhasta koneesta saa myös kohtuullisen hyvityksen”, osakkaat toteavat.

Ei voitontekoa

Yhteisen leikkuupuimurin päätarkoitus on toimia työvälineenä omistajiensa peltotöissä. Osakkaat pitävätkin yhtymää mainiona ratkaisuna, sillä kenenkään ei olisi järkevää investoida omaan leikkuupuimuriin.

”Siihen ei olisi taloudellisia mahdollisuuksia, sillä olemme kaikki pientilallisia. Yhtymä onkin meille toimiva tapa hoitaa puintiasiat.”

Yhtymä tekee myös rahtipuintia vierailla pelloilla. Puinnin aikana ratin takana istuu yhtymän menopeliä vuodesta 1980 lähtien ajanut **Tapio Pölönen**. Rahtipuinnista kertyneet rahat käytetään koneen ylläpitoon, kuljettajan palkkaan sekä lainan lyhennykseen. Muunlaista rahallista hyötyä rahtipuinnista ei jää.

”Olemmekin paikalliselle pankille erinomainen asiakas, sillä yhtymällä on ollut avoin laina alusta saakka”, osakkaat hymyilevät.

Pölönen on vuosien saatossa ehtinyt nähdä isoja muutoksia puimureissa. Eräs merkittävimmistä on ollut säkityksen loppuminen.

”Nykyiset puimurit keräävät kätevästi viljan sisäänsä. Suuri muutos on myös puitavissa viljoissa. Takavuosina ehdoton ykkönen oli ruis, nyt piikkipaikalla ovat ohra ja kaura.”

Kylmiä muistoja

Harjun leikkuupuimuriyhtymään on parhaimmillaan kuulunut yksitoista osakasta. Mukaan mahtuu myös kylmää kyytiä.

Nykyisen osakkaan Antti Harjun isän **Jaakon** mieleen jäi elävästi yhtymän ensimmäisen leikkuupuimurin hakumatka. Työkone ajettiin Lappajärvelle joulun aatonaattona 80 kilometrin päästä Seinäjoelta.

”Kun lähdimme aamupostiautossa Seinäjoelle, pakkasta oli viisitoista astetta. Vaikka keli oli lauhtunut paalumatkallemme, kyyti oli kylmää, sillä silloisessa puimurissa ei ollut hyttiä. Ajoimmekin puimuria vuorotellen toisen juostessa vieressä lämmittelemässä”, Harju muistelee.

TOMI OLLI

Elykeskus voi myöntää luvan haittaa aiheuttavien naakkojen ampumiseen

Naakat ovat viime vuosina lisääntyneet vauhdilla, ja ne aiheuttavat haittaa monilla maatiloilla. Linnut rikkovat rehupaalien muoveja ja likaavat ulosteillaan eläinsuojien sisätiloja ja rehuvarastoja.

Haittaa aiheuttavien naakkojen ampumiseen voi saada poikkeusluvan, suunnittelija **Ville Vasko** Varsinais-Suomen elykeskuksesta kertoo.

Aiemmin lupaa piti hakea oman alueensa elykeskuksesta, mutta vuodenvaihteessa koko maan poikkeuslupien myöntö keskitettiin Varsinais-Suomen elyyn.

Naakoista on tullut viime aikoina paljon yhteydenottoja, Vasko kertoo. ”Ne ovat lisääntyneet hurjasti, sitä ei kukaan kiistä.”

Luvan myöntämisen perusteet on mainittu EU:n lintudirektiivissä. Perusteita ovat viljelmille ja kotieläimille aiheutuvan vakavan vahingon estäminen sekä kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaaminen.

Kansanterveyden perusteella lupia on myönnetty esimerkiksi elintarvikelaitoksille, joihin naakat tunkevat sisälle likaamaan paikkoja, Vasko kertoo.

Maatilojen hakemissa luvissa on käytetty perusteena lähinnä vahinkojen ehkäisyä.

Naakat aiheuttavat vahinkoa muun muassa mansikka- ja hernevilelmillä sekä rikkomalla rehupaalien muoveja, Vasko luettelee. Kotieläinrakennuksiin ne saattavat levittää ulosteittensa mukana tauteja, esimerkiksi salmonellaa. ”Yleensä olemme myöntäneet luvan, jos hakija pystyy vakuuttavasti esittämään, että naakat ovat ongelma.”

> Yleensä olemme myöntäneet luvan, jos hakija pystyy vakuuttavasti esittämään, että naakat ovat ongelma.
>
> **VILLE VASKO**

Ensin kokeiltava muita keinoja

Edellytyksenä ampumaluvan myöntämiselle on, että muut keinot eivät toimi. ”Ensin pitäisi siis kokeilla lintujen sisäänpääsyn estämistä tai karkottamista esimerkiksi paukkuvilla kaasutykeillä tai pelättimillä.”

Vasko toteaa, että naakat ovat liian fiksuja pelätäkseen paukuttelua pitkään. Ne oppivat, ettei siitä ole todellista vaaraa.

Ampumislupia ovat hakeneet yksittäiset maatilat, mutta myös useampi maatila yhdessä. Myös metsästysseuroja on ollut mukana hakijaporukoissa. Jos lupaa haetaan porukalla, siinä pitää yksilöidä tilat, joilla ongelmia ilmenee. Koko kylälle ei voi hakea lupaa.

Hakemukselle ei ole valmista lomaketta, vaan se tehdään vapaamuotoisena. ”Tärkeintä on, että oleelliset asiat tulevat esille”, Vasko sanoo.

Luvan käsittelymaksu on 120 euroa. Jos naapurukset hakevat lupaa yhdessä, he voivat jakaa kustannuksen keskenään, Vasko vinkkaa.

Ampumislupa myönnetään yleensä korkeintaan muutamalle kymmenelle linnulle. ”Harvoin niinkään montaa lintua saadaan ammutuksi. Moni on sanonut, että yhden tai muutaman linnun ampuminen karkottaa muut ja pitää ne poissa ainakin jonkin aikaa.”

Ampumisen idea onkin karkottaminen eikä kannan rajoittaminen, Vasko kertoo. ”Kannan rajoittamiseen emme lain mukaan voisi myöntää lupaa.”

Lupa myönnetään ensimmäisen kerran yleensä vuodeksi tai kahdeksi. Sen jälkeen voi saada jatkoluvan esimerkiksi kolmeksi vuodeksi.

Tuloksista pitää raportoida

Lupaan kirjataan, että torjunnan tuloksista pitää raportoida, yleensä vuosittain. ”Sähköposti riittää. Mekin olemme kiinnostuneita seuraamaan, miten torjunta tehoaa.”

Muita lintuja koskevia hakemuksia tulee vähän. Vasko muistaa muutaman lokkien viljelyksille aiheuttamia vahinkoja koskevan lupahakemuksen.

Myös navetoihin tunkevat varpuset ovat harmina monella tilalla. Niihin ampumalla karkottaminen ei Vaskon arvion mukaan tepsi yhtä hyvin kuin naakkoihin, koska ne eivät opi samalla tavoin pelkäämään.

Hakemuksia käsitellään sitä mukaa kun niitä tulee. Ruuhka-aikana keväällä ja kesällä lupaa voi joutua odottamaan jopa kuukauden, Vasko kertoo. ”Siksi olisi hyvä hakea lupaa ajoissa.”

Rauhoitettujen eläinten, kuten naakkojen, aiheuttamista vahingoista voi hakea valtiolta korvausta. Näitä hakemuksia käsittelevät edelleen paikalliset elykeskukset.

SATU LEHTONEN

MARKKU VUORIKARI

Naakka on fiksu eläin, joka ei pitkään pelkää esimerkiksi kaasutykin pamauksia.

Ruiskutuksen epäillään tappaneen mehiläisiä

Loimaalla on heinäkuun alussa kuollut kolmen eri tarhaajan kenttämehiläisiä yhteensä noin 50 pesästä, Suomen Mehiläishoitajain Liitto kertoo. Syyksi epäillään kasvinsuojeluruiskutuksia, mutta toistaiseksi ei ole tarkempaa tietoa, minkä aineen käyttö on aiheuttanut mehiläisten kuoleman varsin laajalla alueella.

Tarhaaja **Pertti Paunulla** kuoli suuri osa noin 40 mehiläispesän kenttämehiläisistä.

”Olen tapahtuneen jälkeen jutellut useamman alueen viljelijän kanssa. Keskustelujen myötä sain tietää syys- ja kevätvehnällä käytettävästä, tähkäsääskeä vastaan tarkoitetusta torjunta-aineesta, joka voisi olla aiheuttanut mehiläisten kuoleman.”

Tapahtuman tutkinta on turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin kautta ohjattu Varsinais-Suomen elykeskukselle.

”Jos syylliseksi paljastuisi tähkäsääsken torjunta-aine, niin ruiskutukset olisi tehty vastoin annettuja ohjeita. Ruiskutukset olisi tehtävä illalla kello 20 ja 24 välillä tyynellä, sateettomalla ja lämpimällä säällä, jolloin tähkäsääsket ovat liikkeellä”, Mehiläishoitajain Liitto sanoo.

Paunulle ison kenttämehiläismäärän menetys on suuri tappio. Pesät eivät kuolleet kokonaan, mutta kun kenttämehiläisiä ei ole, ei ole myöskään mehiläisiä, jotka keräisivät mettä.

Kaikkia Paunun mehiläispesiä tapahtuma ei koskettanut lainkaan. Viikko tapahtuneen jälkeen pesissä alkoi taas olla lentäviä mehiläisiä.

TUURE KIVIRANTA

C-alueen maitokorotus maksuun

C-tukialueella heinäkuussa maksettavan maidon tuotantotuen lisänä on korotus tammi–helmikuun tuotannolle maksettuun lisätukeen, Maaseutuvirasto Mavi tiedottaa.

Tammi- ja helmikuun maidontuotannosta C-tukialueella maksettua 1,5 sentin kansallista lisätukea korotetaan 0,4 sentillä litralta. Lisätukea on maksettu Venäjän maataloustuotteiden tuontikiellosta aiheutuneiden haittojen lieventämiseen.

Korotus maksetaan heinäkuun maksujen mukana 15.7. alkaen.

SATU LEHTONEN